

РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Колосова С. В.

Система вищої освіти України важливу роль відводить завданням професійної підготовки сучасного педагога, зокрема вихователя дітей дошкільного віку. Це завдання значною мірою залежить від знань, умінь і навичок, креативності, самоосвітньої діяльності, здатності вміння організувати якісний освітній процес для всебічно гармонійного розвитку дитини.

Мета нашого дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні впливу творчості на формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку

Динаміка розвитку цієї проблеми вимагає пошуку ефективних шляхів, забезпечення необхідних і достатніх умов для вдосконалення процесу формування педагога як висококваліфікованого фахівця, здатного до творчої організації всіх ланок особистісно зорієнтовано педагогічного процесу, до самореалізації та самовдосконалення.

Проблема формування індивідуального стилю професійної діяльності педагога була і залишається предметом психолого-педагогічних досліджень: формування індивідуального стилю професійної діяльності педагога (А. Бойко, Н. Ничкало, В. Семиченко, С. Сисоєва, В. Шахов та ін.), проблема формування професійно-педагогічної індивідуальності (Б. Ананьєв, В. Мерлін, Є. Рогов, С. Рубінштейн та ін.); закономірності становлення педагогічної майстерності освітянських кадрів та формування професійно важливих якостей майбутніх організаторів освіти (І. Зязюн, Я. Коломинський, К. Кузьміна, А. Макаренко, В. Сухомлинський, Р. Хмелюк та інші).

Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього педагога, як переконує досвід і практика, безпосередньо пов'язаний із розвитком його творчості.

Творчість – властивість професіоналів високого класу. Творчий професійний потенціал забезпечує найсуттєвіші прогресивні зміни в системі освіти. Важливим, зокрема, для педагога дошкільної освіти, є не лише результат творчого процесу, а й виховання його здатності швидко і з готовністю сприймати та розуміти нове, не протидіяти йому, демонструвати готовність до генерації свіжих ідей і рішень [3, с. 210].

Н. Пихтіна та Л. Пісоцька виділяють 3 рівня творчої діяльності педагога:

1 рівень (продуктивний) – дає змогу повторювати досвід інших; практично втілювати вже апробований шлях;

2 рівень (проблемний) – дає можливість педагогу самостійно обирати шлях, незвичний, нестандартний;

3 рівень (творчий) – педагог самостійно визначає найбільш актуальну проблему, яка раніше не розв'язувалась і формулює власне, оригінальне рішення [4, с. 301].

Вивчення педагогів з перевагою стереотипного мислення, функціонально-рольової поведінки дозволило Н. Осуховій виявити широкий спектр внутрішніх умов, що заважають проявам творчої індивідуальності: відсутність ставлення до педагогічної діяльності як до покликання, слабке усвідомлення своїх індивідуальних особливостей, прагнення відповідати вимогам адміністрації; боязнь відповідальності; невіра у свої сили; відсутність умінь і навичок та ін. [2, с. 54–55].

С. Гильмановим виділені властивості особистості, що свідчать про наявність творчої індивідуальності педагога:

1) сильне (сутність індивідуальності), «Я» описане як «самість» особистості і безпосередньо пов'язана з нею цілісність, розкривається через наявність цінностей, переконань, ідей, які особистість виробила самостійно,

складовий стрижень особистості, її окремішність і відокремленість, якісну визначеність і основу самодостатності; наявність волі як якості, що представляє цілісного суб'єкта як в життєдіяльності в цілому, так і стосовно себе і забезпечує життєву творчість і самотворчість, самоактуалізацію і самореалізацію; цілеспрямованість у реалізації своїх ідей і досягненні бажаних результатів; наявність свободи і відповідальності як вираз істинної волі, показник автономності особистості, її готовність відповідати за свої дії перед собою; духовність як «лад», стан внутрішнього світу, здатність обґрунтовувати всі прояви активності етичними й естетичними характеристиками, переживати піднесені почуття, натхнення, наповнюваність життєвих планів, зафіксованих у цінностях характеристиками добра, милосердя;

2) позитивна «Я-концепція» (основний фактор існування індивідуальності) як самосвідомість, що розкривається через: «Я-образ» – «саморозуміння»: знання (і відчуття) своєї унікальності й неповторності, що виокремлює людину серед інших, віра у власні сили; «Я-ставлення», що існує в загальному розумінні як прийняття чи неприйняття себе, так і диференційованих відносинах: самоповага, самоінтерес, самосимпатія тощо;

3) активне ставлення (основна умова існування індивідуальності) до світу й діяльності, що розкривається як: широта інтересів при загальному ставленні до світу; почуття причетності до всіх явищ і подій світу, культури, близьких ситуацій, що характеризуються як багатство зв'язків людини; високий рівень творчої мотивації, що виражається в постійному прагненні до вдосконалення навколишньої дійсності, знаходженні більш ефективних способів її зміни, вдосконалення; самовизначення як визначення тієї частини дійсності та виду діяльності, у якому людина вільна, здатна і вільна проявляти активність і реалізувати своє «Я» відповідно до «Я-концепції»; рівень і цілісність цілепокладання в діяльності (наявність духовних компонентів в обґрунтуванні рішень; масштабність завдань, які ставить перед собою особистість; наявність внутрішньої логіки і структурованості цілей [1, с. 53-54].

Отже, саме творчих педагогів характеризує сформований індивідуальний стиль діяльності, що дозволяє їм реалізувати у процесі навчання свою неповторну особистість. Саме такі вихователі ставляться до педагогічної діяльності як до покликання, усвідомлюють особливості своєї особистості і враховують їх під час відбору педагогічних засобів.

Література

1. Гильманов С. А. Педагогические основы актуализации творческой индивидуализации педагога : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Казанский ун-т. Казань, 1996. 350 с.
2. Осухова Н. Г. Становление творческой индивидуальности педагога. *Педагогика*. 1992. № 3–4. С. 54–55.
3. Пальчевський С. С. Акмеологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Кондор, 2008. 398 с.
4. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. Київ : Центр навч. літератури, 2013. 316 с.